

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. V. Quantam sanctissimis viris formidinem injecerit arcanum hoc
judicium, seu quanti trepidarint in reddenda ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Tribunal Christi. Liber II. Cap. IV.

127

CAPVT V.

undique: si Iudicem iratum habeas, periisti. Quid mi-
rum hic pectus aestuare, tremere, palpitare, & frigida
etiam membra sudare.

Nullo na-
scitur non
moriurum
Hebr. cap. 9.
vers. 27.

Ecbert. &
Edilun.
Beda lib. 3.
Hist. gentis
Anglorum
cap. 27.
* Quod
Scotorum lin-
guâ Rath-
moldgi dicitur.

O Christiani, hanc horulam mortis & Iudicii in ani-
mo quam altissime insculpamus. Quid enim horum
fieri negare possumus? Fides docet, natura testatur, ex-
perientia quotidiana & oculis & auribus id ingerit, ne-
minem nasci non moriturum. Statutum est hominibus se-
mel mori. mori tantum? & post hoc Iudicium. Iudicium
quod hactenus demonstratum est prorsus arcanum, &
Eternitatis vel luctuosæ, vel beatæ principium.

Anno Christiano sexcentesimo quarta, duo juvenes
Ecbertus & Edilunus magnæ indolis & nobili stirpe An-
golorum (quod Beda narrat) in Scotia cædubium * ha-
bitarunt. Socii eorum omnes vel mortalitate sublari, vel
aliò dispersi sunt. Demum & hos duos eadem lues cor-
ripuit. Horum alter Ecbertus se moriturum veritus quod-
dam mane valetudinario egressus, locum sibi commode
releceit.

Hic secum ipse Iudicium instituit, tam iudicis quam
rei personâ functus. En, aiebat, jam me tangit ordo; ad
Iudicem vocor; quid responsurus sum de peccatis meis
innumeris? Cumque vitæ prioris maculas tristi memo-
riâ sedulo inpexisset, multis cum lacrymis deprecari
Deum institit, ne prius à morte ad Tribunal abriperet-
ur, quam omnes vitæ noxas poenitentia eluisset. Adje-
cit & votum: In Britanniam solum patrum nunquam
redire velle, legibus ritumque peregrini vivere, quavis
hebdomade diem noctemque totam omni cibo abstin-
ere, quolibet die præter confectas preces, psalmos
omnes recitare.

Hoc voto nuncupato, lacrymisque absterfis in vale-
tudinarius rediens sodalem reperit dormientem. Ne
illum expergefaceret, & ipse quieti se tradidit. Paullò
post Edilunus ultro expergefactus vultu in focium ob-
verso: O Ecberte, ait, ò quid fecisti? Sperabam equi-
dem nos unâ pariter ab beatam Eternitatem transi-
turos. Verumtamen scito, tui te voti futurum compo-
tem. Viderat enim secundum quietem Edilunus, quid
alter à Deo petisset, & nocte proximâ defunctus est.

Ecbertus superato morbo convalescit, & ad nonage-
simum ætatis annum, pervixit. Sed ad futurum, quod
semper metuebat, Iudicium incredibili studio se quo-
tidie paravit. Erat in eo, ut Beda loquitur exemplum vi-
vendi, assiduitas docendi, auditoris corripendi, pietas
largiendi admirabilis. Quo vivendi modo Scotorum
genti plurimum emolumenti attulit. Et quamvis omnes
in eo virtutes elucerent, singulariter tamen in illo stu-
dium humilitatis, mansuetudinis, simplicitatis ac conti-
nentiæ viguit. Has ille sibi comites ad Christi Tribu-
nal junxit. Nec tacendum, quam parçè ac severiter se-
ipsum vir iste habuerit. Si quidem ter in anno quadra-
ginta diebus jejunium rigidissimum servavit. Tempo-
re quidem majoris verni jejunii nil unquam cocti gu-
stavit, nec enim ullo die aliud quam modici panis ali-
quid & lactis, idque ad dimensum & semel tantum de
die admisit. Hoc omnis mensæ paratus, hoc vini & om-
nium ferculorum epitome fuit.

Hac vitæ ratione quadraginta dies ante Natalem
Domini, & alios quadraginta ante Pascha, demum
alios quadraginta post Pentecosten transegit. Hac vitæ
austeritate ad annum ætatis nonagesimum pervenit,
Anno Christiano septingentesimo vicésimo nono è
vitâ migravit. De hoc viro verissimè dici poterit: No-
ctes atque dies, horis omnibus, summo studio, toto
animo ad Iudicium se comparavit.

Hoc idem, ò Christiani, omnibus opibus ac viribus,
toroque pectore agamus, ad Iudicium nos compare-
mus, & quod facere statuimus illud hoc die, hac horâ
ordiamur. Tempus breve est; Tribunal imminet; Do-
minus prope est.

Quantam sanctissimis viris formidinem injece-
rit arcanum hoc Iudicium; seu, quanti trepi-
darint in reddenda ratione.

I Oannes Damascenus elegantem narrationem ingre-
ssus: Rex Magnus, inquit, aureo curru, regio satellitio
stipatus iter fecerat. Hunc viri duo religiosi veste lacerâ,
macie confecti, ora pallidi fortitudo transibant. Consta-
bat autem Regi hæc esse macerata carnis & assidue in
divinis obsequiis intentionis indicia. Quamprimum
igitur eos vidit, curru desiliens & humo affusus, suppli-
ce gestu eos veneratus est; dein confurgens illos com-
plexus amicissimè salutavit. Agredè id tulerunt regis pro-
ceres, demissionem regiâ maiestate indignam interpre-
tati. Cum autem nemo esset, qui ob id increpare regem
auderet, regis fratrem instigarunt, moneret suum ger-
manum, ne diadema & sceptrum contumeliosâ submis-
sione ad mendicorum pedes deprimeret. Paruit frater,
& regem intempestivæ abjectionis monuit. Rex ei re-
sponsum breve ac obscurum dedit.

Atqui moris fuerat illic locorum, ut si quem morte
multaturus rex esset, ad ipsius aedes præconem cum
tubâ mitteret, ut è mæstissimo tubæ clangore morti des-
tinatus disceret, sibi moriendum esse. Idcirco Tubam
mortis appellarunt. Rex ergo, sub vesperem misit, qui
ad fratris domum tubâ caneret, ferrètque mortis nun-
tium.

Ubi regis frater feralis tubam audiit, de vitâ jam
actum esse censuit. Ita proximam noctem infomnis in-
ter familiæ luctus exegit. Sequenti mane cum conjugè,
liberis & familiâ omni attratus venit, ad regii Palatii fo-
res, auditurus, quam capite dependeret sententiam.
Jam omnium oculi natabant lacrymis, nec aliud quam
gladius & mors expectabatur.

Rex fratrem ad se accersitum sic allocutus. Irâne, in-
quit, extimescis iram fratris, cum quo tibi sanguis &
genus idem est? Irâne feralis tuba te mactat nullius faci-
noris conscium? Cur quæso mihi vitæ vertebas, quod
eos qui mihi occurru suo Iudicis adventum denuntia-
bant, submissis salutaverim? præsertim cum egomet
mihi plurimorum criminum sum cõsciis, quibus meum
Iudicem læsi. Hanc tubam formidemus, quæ mortem
indicit sempiternam. Hæc volui, ut instruerem te, non
ut occiderem. Ita eruditum abs se dimisit.

Gentis humanæ Iudex Dominus Jesus ante adven-
tum suum sæpissimè tubicinem cum tubâ præmittit, qui
Iudicem propinquum nuntiet. Letalis morbus, qui Letalis
aliud quam præco ac tubicen est, adventui Iudicis nun-
tando? Hunc autem sanctissimi quique viri adeo exti-
muerunt, ut panem notam sanctimonie suæ inurerent,
quasi gravius aliquid sibi constarent. Quinam autem hi
fuerint qui arcanum Iudicium ita formidarunt, & quam
ob causam Iudex suis etiam amicis adventu suo trepi-
dationem injiciat, nunc exequemur.

S. I.

I Vdicia Dei longè occultissima considerans Augusti-
nus: Nunc autem, inquit, & mala æquo animo ferre di-
scimus, quæ patiuntur & boni, & bona non magni pendere, e. 2. initio
que adipiscuntur & mali. Ac per hoc etiam in his rebus, in qui-
bus non apparet divina iustitia, salutaris est divina doctrina.
Nescimus enim quo Iudicio Dei bonus ille sit pauper, malus ille
sit dives: iste gaudeat, quem pro suis perditis moribus, cruciari
debuisse moribus arbitramur; contristetur ille, quem vitæ
laudabili gaudere debuisse persuadet. Exeat de Iudicio non
solum inultus, verum etiam damnatus innocens, aut iniquitate
Iudicis pressus, aut falsis obrutus testimoniis, è contrario sceler-
sus adversarius ejus non solum impunitus, verum etiam vin-
dicatus.

L 4

dicatus insultet. Impius optime valeat, *quod* languore tabescat. A Latrocinentur sanctissimi juvenes, qui autem nec verbo quemquam ledere potuerunt, diversa morborum atrocitate affliguntur. Infantes utiles rebus humanis immaturâ morte rapiuntur. & qui videntur nec nasci debuisse, diutissime insuper vivunt. Plenus criminibus sublimetur honoribus, & hominem sine querelâ tenebræ ignobilis abscondant. Et cetera hujusmodi quis colligat, quis enumeret? Quia verò etiam malis mala eveniunt, & bonis bona proveniunt, magis inscrutabilia sunt iudicia Dei, & investigabiles vis illius.

Cum autem ea, quæ in hoc orbe fiunt, adeo nec scrutari, nec penetrare possimus, quanto minus ea quæ in orbe altero aguntur penetrabimus. Hic omnis humantus oculus caligat; hic tenebræ merissimæ. Hoc unum scimus, iustissima esse Dei iudicia, quamvis occultissima: iudicia divina abyssus omnium profundissima. Hinc non raro probatissima vitæ homines, quanto viciniore eunt Tribunali ac iudicio divino, tanto formidinis pleniores vehementius sibi præsentunt.

Dei iudicia abyssus multa.

Hieron. in vitâ Hilarii apud Rosveid. mibi p. 83.

Hilarion notissima sanctimonie vir, postquam septuaginta annis in eremo servivisset Deo, incredibili vitæ continentia & asperitate, demum jam octogenarius Mortis ac iudicii feralem tubam audiit. Cumque senio fractus & quotidianis iisque asperis jejuniis exhaustus jaceret, modicus calor in corpore tepescebat, nec præter sensum quidquam vivi hominis supererat, & tamen apertis oculis loquebatur: Egrederet, quid times? Egrederet anima mea quid dubitas? Septuaginta prope annis servivisti Christo, & mortem times? En hæc verba, inquit Hieronymus, exhalavit spiritum.

Rufinus num. 163. Pelag. libello 15. num. 9.

Artenius qui sinu semper strophium gerebat, ad sicandas juges lacrymas, cum annum ageret centesimum vicessimum, jam vicinus morti, jam indicta iudicii hora, post vitam tam rigide quam sancte actam, in fatali lectulo flere cepit. Mirari hoc socii querebant: Quid fles, Pater, nunquid & tu times? His ille respondit: In veritate timeo: & iste timor qui nunc mecum est, semper in me fuit, ex quo factus sum monachus. Cum autem illum Pæmen jam exhalasse cerneret, Beatus es Arseni, ajebat, quia te tantum in hoc sæculo planxisti. Qui enim hic se non planxerit, illic in perpetuum lugebit.

Hieron. to. 7. epist. 5. ad Florent. initio, mibi pag. 51.

Hieronymus illud poenitentiae vivacissimum exemplar, nihilominus futuri iudicii metuens: Ego, inquit, cunctis peccatorum sordibus inquinatus, diebus ac noctibus operior cum tremore, reddere novissimum quadrantem.

Si tales castissimæ solitudinis Angeli iudiciali Christi tubâ sic exhorrent, quid nobis fiet, qui mediis mundi turbulentibus inter vitia volutamus? Prioribus & hos addo.

Rufinus. A. quib. n. 161. & Pelagius libell. 11. num. 2.

Agathon, quod de illo Rufinus Aquilejensis refert, cum sub vitæ linem, jam animam traheret, & sensim velut cereus exstingueretur, per triduum totum oculos apertos tenuit nec commovit. Cumque eum, qui assistebant, tangerent & interrogarent: Ubi nunc es Pater? Ille hæc ipsissima verba respondit: In conspectu iudicii Deo. Illi rursus interrogantes: Nunquid, ajunt, & tu times? Quibus ille dixit: Quantum potui, voluntati divinæ obsequi, & Dei leges servare studui; sed homo sum, & unde scio mea opera Deo placuisse? Cui fratres iterum. Non confidis, Pater, apud Deum te esse in gratiâ? Quibus Agathon: Nihil confido, inquit, donec ad Deum venero, & audiero sententiam in me ferendam.

Aliud iudicii Dei, aliud hominum.

Aliud est enim iudicium Dei, aliud hominum. Nihil verius: Et istud nemini non terrorem divini Tribunalis admoveat, quia reverâ longè aliter Deus iudicat quam homines. Hanc etiam ob causam Augustinus: Væ mihi misero, inquit, cum venerit dies iudicii, & aperti fuerint libri conscientiarum, cum dicetur de me: Ecce homo, & opera eius. Ecce nihil respondere potero, sed demisso capite præ confusione coram te stabo trepidus & confusus. Hic me miserum, quid dicam?

August. lib. Mediat. c. 39. med.

Dominicus amplæ familiæ parens cuius oculi velut gemini fonticuli uberrimis lacrymis fluere solebant, jam migraturus ad Christi Tribunal, ut hoc suum iter congruo viatoris paratu institueret, in cinere jacebat, & labra tacitus movebat, ad preces; quid verò precaretur, non audiebatur; simul tamen etiam ita sudabat, ut abstergendus fuerit. Cumque circumstantes clarâ voce conluctum illud dicerent: Subvenite Sancti Dei, occurrere Angeli Domini, suscipientes animam ejus, offerentes eam in conspectu Altissimi, Dominicus ad suum iudicem non tractus, sed properans placidissime animam exhalavit. In defuncti corpore reperta ferrea catena, ut verè dici poterit: succinctus lumbos & ad profectionem expeditus in Orbem alium migravit.

§. II.

Et etiam amici Dei, & quidem primæ admissionis, licet ad iudicem votis omnibus festinant, non tamen hoc ignotum iter sine sudore conficiunt. Ob adventum amantissimi iudicis exultant, nihilominus ob naturæ solitum pavorem sudant. Iudici se sistere non omni carer formidine: Aliter homines, ajebat Agathon, aliter Deus iudicat.

Bernardus huius speculum sanctimonie de seipso fallus: Paveo gehennam, inquit, paveo iudicis vultum, ipso quoque tremendum Angelicis potestatibus. Contremisco ab irâ potentis, à facie furoris ejus, à fragore ruentis mundi, à conflagratione elementorum, à tempestate validâ, à voce Archangelis, & à verbo aspero. Contremisco à dentibus bestiarum infernalis, à ventre inferi, à rugientibus preparatis ad escam: horreo vermem rodentem, & ignem torrentem, fumum & vaporem, & sulfure, & spiritum procellarum. Horreo tenebras exteriores. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, ut præveniam fletibus fletum?

Si Bernardus, si alii Deo conjunctissimi, vultum tamen iudicis horrent, quis sensus erit homini flagitiis cooperto?

Elcearius vir ex asse probus sanctisque, vitæ integerrimæ, prædixit conjugii Dalphinæ, quam virgo virginem servaverat, non diu se amplius in vivis moraturum. Patris in morbum incidit, qui eum velut regis prelo iudicii monuit, & ad iudicem transmisit. Elcearius primum omnes à parvulo puero commissas noxas multis cum lacrymis repetiit; illudque Sacramentum sepius in morte iteravit; rem divinam ad lectulum quotidie fieri curavit. Inter has religiose mortis meditationes, id quod semper celaverat, aperuit. Nam divinitus, ut videbatur, iudicis castitatis cum Dalphinâ conjugis servatæ indicium fecit, dixitque ad amicos nihil horum expectantes: Salus obvenit homini malo per mulierem bonam, quam sicut Virginem accepi, ita sinceram & illibatam in vivis relinquo.

De hinc nihil ulterius cum mortalibus fabulatus, inter gravissimos eosque continuos dolores animum ad reddendam iudici rationem composuit. Singulati solatio erat continua Domini Jesu cruciatuum recordatio. Ideo Christi patientis historiam ad lectulum sibi assidue prælegi curavit. E sacris carminibus Hebræi psalterii memoriter multa, illud in primis identidem repetiit: Dominus opem ferat illi super lectum doloris ejus: universum stratum ejus vestisti in infirmitate ejus.

Eucharistiâ perceptâ cum ad luctum ultimam sacro ceromate inungeretur; illudque veteri ritu diceretur: Per crucem & passionem tuam, libera eum Domine. Idem ipse tertium repetiit: Per crucem & passionem tuam libera solentissime Domine. Addidit magno spiritu: Hæc est sola spes mea, in hac emori certum est.

At verò jam in ultimis constitutus, jam arcano Tribunali, proximus, vultu terrifico pavoris & horrois indicia dedidit manifesta, perinde si perquam difficilis & horrendus festa.

Saritus to. 4. die 4. Aug. sit. in vitâ 3. Dominici, lib. 5. cap. 2.

Bern. ser. 16. in Cantica, circa med. mibi p. 604.

Elcearius morbus, velut præco iudicii, monuit: &

Continua Domini Jesu cruciatuum recordatio ei fuit singulare solatio: Dominus opem ferat illi super lectum doloris ejus: universum stratum ejus vestisti in infirmitate ejus.

Ceroma, oleum quo solentissime Domine, gratores perungi.

Horroris & pavoris indicia dedidit manifesta, perinde si perquam difficilis & horrendus festa.

Psal. 142.
vers. 2.

Greg. dialo
loco.

1. Cor. 6. 4.
vers. 4.

Inc. cap. 3.
vers. 2.

1. Ioan. c. 1.
vers. 8.

Chronie. S.
Francisci
parte 3. l. 4.
cap. 35. mibi
pag. 431.

Nec verò miri quidquam est, Hilarionem, Arsenium, Agathonem, Augustinum, Dominicum, Bernardum, Simeonem Salum, aliisque complures metu iudicii divini tactos. Sanctissimus Rex David quam anxie deprecatus: Non intres, inquit, in iudicium cum servo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Quid ergo facient tabulae, ait Gregorius, si tremunt columnae? Aut quomodo virgula immobilis stabunt, si huius pavoris turbine etiam cedri quatuntur? Paulus ipse cum dixisset: Nihil mihi conscius sum, cautè subjunxit, sed non in hoc iustificatus sum, qui autem iudicat me, Dominus est. Iacobus Domini discipulus: In multis, inquit, offendimus omnes. Joannes Domini oculi: Si dixerimus, ait, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.

§. V.

Parisius in cœnobio Sancti Francisci Afflictis religiosus tiro, in letali morbo ad extrema deductus est. Cumque jam lucta mortis instaret, æger horrendum exclamans: Me miserum, inquit, quanto satius fuisset nunquam nasci, quam ita mori. Paulo post: Libram obsecro, inquit, fideliter tracta. Mox & illud adiunxit, appone aliquid de Domini Jesu tormentis & cruciatibus. Somnia hæc videbantur aut egrotantis deliria. Non multò post vociferatus est: Nunc bene habet. Mirabantur qui aderant innocentis juvenis tantam in morte trepidationem. Arque ubi ad se non nihil rediit, querebant, quid hæc voces sibi vellent? Quibus ille: Vidi, ait, quam exactas Deus rationes posceret, de oculis etiam cogitationibus, de oris etiam verbis, deque minutissimis quibusque noxiis. Ad libellam omnia examinantur accuratissime, ideo me infelicem ac miserum proclamavi, & libripendis fidem appellavi. Cumque cernebam promerita mea peccatis longè pauciora esse, & libram mihi minimè favere, instigari rogare, ut de Christi patientis promeritis aliquid apponeretur, quo pondus in causam meam vergeret. Hoc impetrato animum resumpsi, & bono loco rem esse pronuntiavi. His dictis de vitâ decessit.

Omnes viæ Domini Veritas & Misericordia, Benignitas & Justitia.

Tom. 8. in
Psal. 100.
int. io expo-
sitionis, mibi
pag. 408.

Distinctio
misericor-
diæ & ju-
dicii se-
cundum
tempora.

Ergo rectissime Augustinus cum psalte regio vociferatur: Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine. Nemo, inquit, ad impunitatem sibi blandiatur de misericordia Dei, quia est iudicium. Et nemo in melius commutatus exhorreat iudicium Dei, quia præcedit misericordia Dei. Homines quando iudicant, aliquando victi misericordiâ faciunt contra iustitiam; aliquando volentes rigidum tenere iudicium, perdunt misericordiam. Deus autem nec in bonitate misericordia perdit iudicii severitatem, nec in iudicando cum severitate amittit misericordiam bonitatem. Ecce si temporibus distinguamus hæc duo, misericordiam & iudicium: forte enim non sine causâ hoc ordine posita sunt, ut non diceret iudicium & misericordiam, sed misericordiam & iudicium. Si ergo per tempora distinguamus hæc duo, forte invenimus modò tempus esse misericordiam, futurum autem tempus iudicii. Paulus dixit: Ego jam immolor, & tempus resolutionis meæ proximum est. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi. Hoc tempore misericordia. Audi de iudicio; superest mihi corona iustitiæ, quam reddet mihi Dominus in illâ die iustus Iudex. Non dixit donat, sed reddet. Quando donabat, misericors erat; quando reddet, Iudex erit: quia misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine. Ergo, fratres, quoniam habemus tempus misericordiam, non nobis blandiamur, non nos dimittamus, non dicamus, semper parcat Deus: facio & hodie, & parcat Deus: faciam & cras, quia parcat Deus. Attendis ad misericordiam, & non times iudicium. Si vis cantare misericordiam, & iudicium intellige, quia ideo parcat ut corrigaris, non ut in malignitate permanas. Noli tibi thesaurizare iram in die iræ, & revelationis iusti iudicii Dei.

His à se dictis clausulam apponens Augustinus: Numquid ideo, inquit, iudicium Dei tantummodo formidandum est, & non amandum? Formidandum malis propter penam, amandum bonis propter coronam.

CAPUT VI.

Quæ preparatio remota ad subeundum hoc Iudicium sit necessaria; seu, quonam modo se omnes parent ad reddendam rationem.

Isaaci filius Jacob cum annis quatuordecim Labano focero suo servisset, demum à Deo monitus: Dimitte me, inquit, iustum est ut aliquando provideam domui meæ. Prudenter, & nostrum cuius in documentum. Dicat pro se quisque dum sanus est: Iustum est, ut aliquando provideam etiam domui meæ, ut ea cogitem quæ ad me pertinent, ut circumspiciam quid ex orbe hoc efferre liceat, ut me præparem ad reddendam rationem, ad subeundum iudicium. Heu, tot annis servivi mundo, & quidem sine bonâ gratiâ; tamdiu vanitatum & vitiis, tamdiu corporis mei mancipium fui. Iustum igitur, iustissimum est, ut aliquando provideam mihi, & domui meæ. Alioqui idem ego Epitaphium habeo cum Similio sene, qui curæ curis sepultus, suo potiùs Imperatori quam sibi vixerat, hanc demum epigraphen suo tumultu iussit apponi: Hic jacet Similius, virulus septennis. Nam ex omnibus vitæ annis vix septem decerpit, quos animi curæ impenderet. O inanem me vitæ melioris! Nam si onne vivendi spatium, quod curis sanctioribus dedi, computetur, vix illud demum sepulchro meo inscribi poterit: Hic jacet trimulus aut bimulus senex. Ergo iustum est omnino, ut tandem mihi, & Deo vivam, atque sic domui meæ provideam. Quid autem ad providam domus interioris curam pertineat, hoc atque sequenti capite dicendum. Jam quidem: Quæ preparatio remota iudicio arcano sit præmittenda, explicabimus.

§. I.

Dilationem & procrastinationem, iacturam vitæ maximam esse, jam supra demonstratum est. Idque Augustinus confirmans: Adeo omnes, inquit, circa Aug. ser. 4. corporis suum procurandam occupant, ut locus non sit ad fratrem Eremo. attendendi serm ad salutem animæ. Magis enim attendit infirmus, quomodo possit à morte liberari, quam det operam, ut illa sit bona. Decipit eos spes dilationis, dum se diutius victuros putant, & perditos mores aliquando in melius mutatuos. Contra quos dicitur: Ne tardes converti ad Deum, neque differas de die in diem: subitò enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te. Et cautiorem jungens Augustinus: Quomodo agit penitentiam, inquit, in extremis vitæ sibus constitutus? Quomodo penitentiam agere possit, qui nulla jam pro se opera satisfactionis quest. 9. 11. operari potest? Et ideo penitentia quæ ab infirmo petitur, in Idem 10. 10. firma est. Penitentia quæ à moriente tantum petitur, timeo Ier. 57. de ne & ipsa moriatur. Et ideo, dilectissimi, quicumque invenire vult misericordiam Dei, sanus agat penitentiam in hoc sæculo, ut sanus esse valeat in futuro. Mansuetus Dominus, Idem tom. 9. longanimis Dominus, misericors Dominus: sed & iustus Dominus. 10. circa minus, & verax Dominus. Largitur tibi spatium correctio- finem, mibi nis, sed tu plus amas dilationem quam emendationem. Malus pag. 108.] fuisti heri, hodie bonus esto, semper expectas, & de misericordiâ Dei tibi plurimum polliceris: quasi ille qui tibi per patientiam promissit indulgentiam, promissit tibi etiam longiorem vitam. Vnde scis quid pariat crastinus dies? Nam in quo Propheta legis, quia promissit Deus correctio indulgentiam, non legis, quia promissit tibi Deus longam vitam.

De